

Postavení mužů a žen ve společnosti

VY_32_INOVACE_06_110

Projekt MŠMT	EU peníze středním školám
Název projektu školy	ICT do života školy
Registrační číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0771
Šablona	III/2
Sada	06
Anotace	Postavení mužů a žen ve společnosti
Klíčová slova	Gender, genderové role, model domácnosti, postavení muže, postavení ženy
Předmět	Občanská nauka
Autor, spoluautor	Jiří Černý
Jazyk	Čeština
Druh učebního materiálu	Výklad
Potřebné pomůcky	PC, dataprojektor
Druh interaktivity	Výklad pomocí prezentace
Stupeň a typ vzdělávání	Střední škola
Cílová skupina	2. ročník, žáci 16 – 17 let, Mechanik opravář (obory H)
Speciální vzdělávací potřeby	ne
Zdroje	viz poslední strana nebo SŠST Ústí nad Labem, Čelakovského 5

POSTAVENÍ MUŽŮ A ŽEN. GENDEROVÉ PROBLÉMY.

GENDER

Pochvala nebo nadávka ?

Představme si situaci, že jste mladá dáma a vmícháte se do debaty týkající se postavení ženy v současné společnosti. Budete jej obhajovat a dost možná uslyšíte, především od mužského pohlaví, že jste genderově zaujatá. Jak reagovat ? Je to urážka nebo nenápadný náznak obdivu ?

Určitě se nám bude lépe v této situaci orientovat, když si vysvětlíme, co slovo **gender** vlastně znamená.

GENDER (z angličtiny, též lze vyslovit [džendr]) je slovo používající se zhruba od poloviny 20. století, sloužící k označení **kulturních** rozdílů mezi muži a ženami. Nejedná se tedy o rozdíly biologické. Pokud chceme rozlišit muže a ženy v této rovině, musíme použít slovo **pohlaví**.

GENDER nemusí nutně odpovídat pohlaví jedince. Pokud je gender a pohlaví ve shodě, hovoříme o *heterosexuálním* jedinci. Pokud ve shodě nejsou, označujeme takového jedince za *transsexuálního*.

GENDEROVÉ ROLE

V reálném světě to funguje následovně. Kultura a společnost působí rozdílně na muže i ženy. Tím vznikají zákonitě rozdíly v jejich chování, očekávání či postojích. Biologické rozdíly jsou dané od narození a slouží jako základ, nicméně na tomto základě každý člověk, muž i žena, staví svou další identitu. V této představě je mužské pohlaví a tedy i gender obvykle nadřazené pohlaví a genderu ženskému na všech rovinách. Je to tak správně ?

Velice zajímavá je např. genderová dělba práce, rozdělující tzv. mužské a ženské práce. Toto dělení s sebou nese mnohé bariéry pro jedince, který nemá to „správné“ pohlaví pro výkon povolání, které si zvolil či diskriminace z hlediska pohlaví na rovině finanční, kariéerní atd.

Dělba práce se vztahuje nejen na povolání, ale i na ostatní činnosti – domácí práce se dělí na ty, které jsou vhodné pro dané pohlaví (nesluší se, aby muž vytíral či myl nádobí), stejně tak volnočasové aktivity se dělí na „mužské a ženské“ a neutrální, činnosti vykonávané při péči o dítě jsou genderované.

Jedná se o role, které jsou předpokládány od osoby na základě jejího genderu. Ačkoli každý „hraje“ dle situace roli nezávisle na genderu, je zde předpoklad, že existují mužské genderové role a ženské genderové role. Proto se od mužů a žen očekává jiné chování a jednání v každé situaci.

Gender vzniká v průběhu socializace jedince. Někteří autoři uvádějí, že již v 18-ti měsících si je dítě vědomo svého genderu, který mu je připsán při narození nebo i dříve díky metodám, které dnes umožňují zjistit pohlaví dítěte dlouhou dobu před narozením.

POSTAVENÍ MUŽŮ A ŽEN V SOUČASNÉ SPOLEČNOSTI

DEFINOVÁNÍ ROLE MUŽE A ŽENY V ŽIVOTĚ A V SOUŽITÍ PÁRU JE PO ROCE 1990 STÁLE VÍCE SLOŽITĚJŠÍ. ZATÍMCO JEŠTĚ V MINULÉM STOLETÍ BYLO PRAVIDLEM, ŽE MUŽ BYL ŽIVITEL A ŽENA SE STARALA O RODINU, NYNÍ JE JIŽ VŠECHNO

Je samozřejmě nesmysl tvrdit, že žena má být doma, u plotny. Starat se o to, aby bylo uklizeno, navařeno a vypráno, děti měli čisté tvářičky a muž po příchodu ze zaměstnání teplou večeří. Toto již většina mladých mužů za podstatné nepovažuje. **Jak funguje model domácnosti dnes ?**

Žena má právo mít své zaměstnání, koníčky a volný čas pro sebe. Dva lidé v páru jsou partneři a chod domácnosti by měl být dílem obou z nich. Práce doma si tedy spravedlivě rozdělí nebo se dohodnou na modelu, který bude vyhovovat oběma. „Ty vaření a já úklid“, například. Mladé dívky již dnes nejsou vedeny k tomu, aby uměly uvařit a vyprat. To začnou sami ze zájmu o partnera nebo kvůli vlastní potřebě po osamostatnění se atd. Naopak mladí muži jsou schopni postarat se o domácnost, plné žaludky nebo děti. Role se tak může obrátit. Muž v domácnosti, žena vydělává... Nic proti, pokud jim to vyhovuje oběma.

ŽENA

MUŽ

U mužů přece jen ještě pod kůží přetrvává model typu: Ty jsi žena, tak navař a vyper, já jsem pán tvorstva. U mladé generace však toto mínění částečně mizí. Mladíci potkávají dívky, které jsou samostatné, sebevědomé a některým těmto slečnám se ze slova kuchyně dělá husí kůže. Proč dnes vařit? Když to chce chlap, tak ať si navaří sám. A naopak. Mladí muži, kteří již žijí sami, jsou schopni se o sebe kompletně postarat. Od kuchyně, přes praní a úklid. Když pak takový muž bydlí s dívkou, vede domácnost dle předchozího schématu a pokud dívka není z domova zvyklá přiložit ruku k dílu, jsou najednou původní role vyměněny. V ideálním případě by však mělo dojít k rozdělení rolí a úkolů.

...STEJNĚ TO MÁ ALE HÁČEK !!! :-)

Tento fenomén může způsobit problémy při navazování kontaktů či budování dlouhodobějšího vztahu. Chybí úzus, co je to být chlap, co je role muže ve společnosti a jaká je jeho náplň. Stejně tak najednou není jasné, co očekávat od ženy, jaké jsou její role a čím vztah naplnit. Vznikají banální, v začínajícím vztahu ale fatální otázky: „Mám předvést své kuchařské umění a perfektně vyžehlené košile? Potěší ji to?“, nebo si řekne “Je to vůbec chlap?”

STEJNĚ TAK U DÍVEK. SNAŽÍ SE ZAUJMOUT MUŽE A VLASTNĚ NEVĚDÍ, JAKOU ROLI PŘEDVĚST. ROLI ÚSPĚŠNÉ MLADÉ DÁMY, KTERÁ SE SPOKOJÍ S VEČEŘÍ Z FASTFOODU NEBO KŘEČOVITOU ROLI OCHRÁNKYNĚ DOMÁCIHO KRBU ? JAKOU ŽENU MUŽ VLASTNĚ CHCE? JAK SE MÁ ŽENA PŘED MUŽEM PREZENTOVAT? TOTO TÁPÁNÍ JE JEDNÍM Z DŮVODŮ, PROČ DNES ŽIJE STÁLE VÍCE LIDÍ „SINGL“ - TEDY SÁM VE SVÉ DOMÁCNOSTI.

Je slovo gender nadávka nebo ne? Co to tedy je?

Dokážeš svými slovy popsat a vysvětlit genderové role?
...a co takhle nějaké příklady?

Jaké je v současné společnosti postavení mužů a žen? Bylo to tak vždycky? Jak si představuješ ideální vztah muže a ženy? A jaký vůbec je ideální muž nebo ideální žena? Klidně se rozepiš...

Obrazový materiál je majetkem autora a pochází z jeho vlastního archivu.